

ТОП ЖҰМЫСЫНЫҢ РОЛІ ЖӘНЕ МӘНІ, ТИІМДІ ТОПТЫҚ ЖҰМЫСТЫҢ ШАРТТАРЫ МЕН ФАКТОРЛАРЫ, ТОПАРАЛЫҚ ДАУЛАРДЫ БАСҚАРУ

Орындаған: Қомшабай А.С.

Қабылдаған: Тасжарғанов С.М.

- **Ұйым - белгілі бір ниеттер мен мақсаттарды орындау үшін құрылған және ережелердің ресми құрылымымен, биліктік қатынастармен, еңбек бөлінісімен, шектеулі қабылдаумен сипатталатын ұжым түрі.**

- **Еңбек ұжымы— қоғамның мүддесіне керекті өнім өндіруді немесе қызмет етуді көздеген адамдар бірлестігі.**

ТОПТЫҚ ДАУЛАРДЫ БАСҚАРУ

- Дау-дамай = проблема (қарама-қарсылық) + даулы жағдай + қатысушылары + оқиға.

- **Қақтығыстың шығу дәрежесіне қарай төрт қақтығысты жағдай және инцидент типтері анықталынды:**
- **әдейі-мақсаттылық**
- **әділ-мақсатталмаған**
- **субъективті (өз пікірінше, өздігіне) мақсаттылық**
- **субъективті –мақсатталмаған.**

□ **Дауласқан екі адамның ақылдысы кінәлірек
(Иоганн Вольфганг Гете)**

- Адам кейбір өмірлік жағдаяттарды ауыр қабылдауы мүмкін, оны қайсібір оқиғалар немесе айналасындағылардың әрекеттері ашуландыруы мүмкін, ол адамдардың **нақты түрін** ұнатпауы мүмкін. Ондай дау-дамайлардың себебін адам өзінен іздеуі қажет.
- Ол үшін сіздің **жағымсыз** реакцияңызды тудыратын бірнеше жағдаяттарды мұқият талдап, бірнеше сұрақтарға жауап беру қажет:

- Ол... мені не нәрсе ашуландырады?
- Ол ... неліктен мен дәл осылайша қабылдаймын?
- Ол .... мен өзімді неліктен олай ұстаймын?
- Неліктен басқалар ол ... басқаша қабылдайды?
- Ол ... мен қаншалықты адекватты қабылдаймын?
- Менің ашуымның себебі неде?
- Бұрында менің басымнан ондай жәйт болған ба еді?

- "Конфликт" ұғымы И.П.Павловтың ғылыми мектебінен келген "эксперименталды невроз", "қиын күй" деген терминдермен функционалды туыстықта жатыр.

- Конфликттің басталуы үш шартпен байланысты:
- 1. Бірінші қатысушы саналы және белсенді түрде конфликт инициаторына қарсы әрекет етеді;
- 2. Екінші қатысушы бұл әрекеттердің оған қарсы бағытталғанын ұғынады;
- 3. Үшінші қатысушы конфликт инициаторына қарсы жауап ретінде белсенді әрекеттер қолданады.

- Дау-жанжал кезінде адамның эмоциялары оның ақылға қонымды әрекет етуіне кедергі келтіреді. Қажетсіз әрі ауыр жүктен арылу үшін адам өзінің эмоцияларын басқарып, өзінің реніш, ашу, қорқыныш, жек көру және т.б. сезімдерінің артық мөлшерінен жүйелі «тазартылып» отыруы тиіс.

- **Даулас: ақылдымен келіс, ақымақты алда
(Абай)**

- Қазір көбінде шиеленістерді дер кезінде шешуге тырысады. Оның екі жолы бар.
- 1. Шиеленісті мәмілеге келу арқылы бейбіт жолмен шешу.
- 2. Зорлық негізінде бітістіру, келістіру.

- Екі жақты татуластырудың кең тараған түрі — келіссөздер. Ол арқылы қарсы жақтың пікірі, дәлелдері белгілі болады, күштің арақатынасы айқындалады, келісімнің шарттары анықталады.

Конфликтті шектеу келесі тәсілдерге байланысты:

- конфликт тудырған адамның біреуін басқа жұмысқа ауыстыру.
- бір оппонентті ұзақ уақыттың демалысқа жіберу (командировкаға біреуін немесе екі жақтыда жіберу)
- конфликтті тудырған объектіні алып алу (балалар ұрысып қалған ойыншықты анасы алып алады).

- Дау-дамайларды пайда болған сәтте-ақ шешуге болады, ол үшін осы топты, ұжымды құрастыратын адамдар арасындағы байланыстарды және қдтынастарды жүйелі түрде **терең** талдап түру қажет.

- Дау-дамайлы жағдайларға бақылау қоюдың бір қатар жолдары бар:
- 1) болуы мүмкін жанжалдың алдын алып, оған қатысушылар жөнінде мәліметтер топтау ;
- 2) жанжалды басқарымсыз қалдыруға бағытталған әрекеттерге жол бермеу;
- 3) дау-дамай шешіміне бейтарап бедел иелерін тарту;
- 4) даулы екі тарапқа да тиімді шешім мүмкіндіктерін қарастыру;
- 5) іскерлік, әріптестік қатынасқа қолдау беріп, оны бітістіріп, кейін болатын алауыздық көңіл-күй шарпуларының көзін басу.

- Пайдаланылған әдебиеттер:
- - Wikipedia
- - Конфликтология пәні 6M010300 «Педагогика және психология» мамандығының 1 курс магистранттарына арналған оқу әдістемелік материалдары

 Назарларыңызға рахмет!

